

ПОЛІНА РЕДЧУК

ВЕЛИКИЙ ПТАХ ЛІСОВИХ БОЛІТ

Сірий журавель – рідкісний птах, занесений до Червоної книги України, але всі його добре знають. Мабуть, не раз ти бачив журавлині зграї, що летять клином високо в небі. Багато народних прикмет пов'язано з їхньою появою навесні та відльотом восени.

На території України сірий журавель гніздиться на поліських болотах, а також на заболочених ділянках у долинах великих річок Лівобережного Лісостепу. Під час сезонних міграцій птахи трапляються на всій території України. Саме тоді журавлі найбільш помітні, увесь інший час вони ведуть потаємний спосіб життя.

Журавлі – моногамні птахи, вони обирають собі постійну пару. Інколи рано навесні можна побачити журавлині танці – дуже гарний ритуал, який передує вибору пари або який пара здійснює перед чи після спарювання.

Сірі журавлі виводять пташенят у потаємних місцях. Будують гніздо на болоті так, що повз нього можна декілька разів пройти і не помітити. У червні-липні досить важко побачити журавлів, бо вони зайняті сімейними справами. Вигодовують пташенят на лісових болотах та вологих галявинах, аж доки ті не підростуть, і тільки потім молоді журавлі наважуються виходити на відкриті луки та поля. В цей час дорослі птахи линяють, через що інколи втрачають на певний час здатність літати.

Перед осінньою міграцією птахи збираються на полях у великі зграї, відгодовуються перед важкою та далекою міграцією. Більшість птахів, що гніздяться в Україні, летять на зимівлю до Туреччини, Ізраїлю та країн Африки. Найбільші такі скупчення в Україні утворюються поблизу озера Сиваш та в заповіднику Асканія-Нова.

Сірий журавель потребує турботливого ставлення. Основними його ворогами є лиси, кабани та великі хижі птахи, але найбільше потерпає цей вид від людей. Знищення місць проживання внаслідок вирубування лісу, осушення водно-болотних угідь призводять до зменшення чисельності журавля на території України. Суттєвий вплив на популяцію має браконьєрський відстріл птахів заради розваги, а інколи й для використання у їжу. Зміна клімату також впливає на гніздування птахів, адже в Україні пролягає південна межа ареалу сірого журавля. Для цих птахів важливо, щоб гніздо було оточене водою і захищене від хижаків. З потеплінням зменшується кількість зволжених місць, придатних для гніздування сірого журавля, і він їх залишає.

Допоможи орнітологам!

Для того, щоб вчасно помітити зміни у структурі популяції сірого журавля та докласти охоронних зусиль, необхідно постійно проводити моніторингові дослідження. На жаль, вченим-орнітологам це дуже важко зробити власноруч. Запрошуємо всіх бажаючих взяти участь у програмі моніторингу поширення сірого журавля в Україні. Важливими є твої спостереження, інформація про випадкове видобування або знайдених загиблих особин і, особливо, – фотографії, які підтверджують ці зустрічі або знахідки.

Ти можеш долучитися до збору біологічного матеріалу, який використовується для вивчення генетичної структури популяції сірого журавля. Найпростіший спосіб це зробити – зібрати пір'я в місцях, де ти спостерігав журавлів. Детальну інформацію можна знайти на сайті Моніторингу біорізноманіття України:

<http://biomon.org/projects/zaluchennya-gromadskosti/zhuravel/>

